

V. neděle postní („Smrtná“)

Texty: Ez 37, 12-14

Řím 8, 8-11

Jan 11, 1-44

TUŽBY:

1/ Dobrý Bože, v tomto čase koronavirové krize Tě prosíme za naše seniory v domovech důchodců. Zvláště dnes myslíme na sestru Honsovou, ses. Polcarovou, bratra Suchomela, ses. Kučínskou a ses. Houbovou. Kéž tyto naše sestry a bratr i všichni obyvatelé domovů pro seniory (nejen v Lounech) žijí v bezpečí a dostává se jim potřebné péče! Kéž zůstávají klidní na duchu a nenechají se znejistit zprávami, které k nim přicházejí z médií. Prosíme rovněž za zdravotnický a ošetřující personál těchto zařízení, ať jim Bůh žehná. K Tobě, Bože, voláme!

2/ Prosíme Tě, Pane, za všechny, kteří zemřeli, protože nasazovali své životy pro záchranu zdraví a života druhých. Myslíme na 44 italských lékařů, na zdravotní sestru, která se nakazila koronavirem a spáchala sebevraždu, aby nikoho nenakazila, myslíme na kněze z Itálie, který daroval dýchací přístroj jinému člověku a sám pak zemřel. Děkujeme za jeho svědectví víry, naděje a lásky k bližnímu, na něž nezapomeneme!

Modlíme se za všechny, kteří trpí fyzicky i duševně, jsou odloučeni od svých rodin a přátel, protože onemocněli zákeřnou infekcí.

Myslíme na příbuzné obětí, kteří se často ani nestačí rozloučit se svými drahými.

Prosíme za Boží lásku, pokoj a požehnání pro všechny, kdo pomoc potřebují, i pro ty, kdo ji nezištně nabízejí!

K Tobě, Bože, voláme!

3/ Modlíme se za země, které jsou nejvíce zasažené pandemií koronaviru: za Itálii, Španělsko, USA, Velkou Británii, Švýcarsko. Dej jim, Bože, své požehnání!

4/ Modlíme se za solidaritu mezi národy, mezi obyvateli jedné země, jednoho města či obce. K Pánu voláme!

Milé sestry a milí bratři!

Prožíváme 5. neděli postní, zvanou též „Smrtná“. Toto označení souzní s poselstvím Janova evangelia o Ježíši, jenž je Pánem nad životem a smrtí. Přináší radostnou zvěst pro všechny, kdo jsou zasaženi smrtelným údělem. Také předcházející čtení (Ez 37, 12-14) hovoří o oživujícím Božím Duchu, otevírajícím hroby a přivádějícím do zaslíbené země. Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, jenž zůstává ve věřících, jak ujišťuje apoštol Pavel v Listu Římanům (Řím 8, 8-11), povzbuzuje k naději na vzkříšení z mrtvých. Liturgie této neděle tedy směřuje k velikonočnímu poselství spásy.

V kontextu právě probíhající koronavirové pandemie nasloucháme této zvěsti se zvláštní naléhavostí, neboť umírání a smrt jsou hlavními zpravodajskými tématy a nelze je přeslechnout.

Už tři týdny trvá naše „domácí vězení“, kdy jsme omezováni ve svém osobním i pracovním životě. Padá na nás únava, dostavuje se rozmrzelost: Kdy už tento stav skončí? Epidemiologové a ve dvojhlase s nimi také politici nám však nedávají naději na brzkou změnu! Jsme prý teprve na začátku, říkají.

Kostely, kaple a modlitebny zůstávají prázdné, někteří tvrdí, že se církev přesunula do „katakomb“. Kněží slouží bohoslužby v soukromí nebo je vysílají po internetu, papež v pátek požehnal „městu a světu“ sám z vyprázdněného Svatopetrského náměstí, kde se jindy shromažďuje více než 100 000 lidí z různých částí světa.

Snad v něčem připomíná tento obraz dnešního života církve situaci zajatců v Babylóně, jak ji přibližuje Kniha proroka Ezechiele. Neštěstí a útrapy podlomily sílu exulantů, takže přestávali doufat v lepší budoucnost! Ani slova proroka, který je utěšoval, jim nedovedla dodat odvahu a

nedokázala posílit jejich důvěru. Proto Hospodin otevírá před prorokem velkolepou podívanou, obraz plně plné lidských kostí, veliké pole mrtvých. Hospodin sám ho provádí, aby se prorok přesvědčil, že jsou kosti zcela bez života. Ležely pohozené, tzn., že nebyly ani řádně pohřbené a nebyly „připojené ke svému lidu“ (Gn 25, 8), neměly žádnou naději na oživení. Proto překvapí odpověď proroka na Hospodinovu otázku, zda tyto kosti mohou ožít (3a): **„Panovníku Hospodine, ty to víš.“ (3b)** Prorok vyznává, že Hospodinu není nic nemožné. A Pán skutečně učiní zázrak. Svým slovem a Duchem křísí kosti k novému životu a vysvětluje Ezechieli význam vidění.

Kosti, roztroušené po pláni, jsou Izraelci rozptýlení v zajetí. Jsou podobni mrtvým, jejich duchovní život je udušen. Ztratili naději, a tak ani nepozvedají oči k tomu, v jehož rukou a moci je všechen život.

Slovo proroka, jehož posílá Hospodin, je však má vyburcovat z tohoto smrtelného spánku: budou žít, i když podle lidského zdání není naděje! Bůh otevře hroby, jež pohltily výkvět země, a přivede zajatce zpět do jejich vlasti. Duchem Božím budou vnitřně přetvořeni.

Není zde řeč o vzkříšení mrtvých, ale při čtení tohoto místa na něj jistě pomyslíme! Ve Starém zákoně se mluví o vzkříšení mrtvých v jednotlivých příbězích. Eliáš a Elíša vrátili život chlapci (1 Kr 17, 7n, 2 Kr 4, 18n). Dotykem s Elíšovým mrtvým tělem byl k životu vzkříšen muž, kterého ukládali do hrobu (2 Kr 13, 21). Jób si v očekávání smrti představuje, že ho Bůh vytrhne z podsvětí a probudí ho k novému životu (Jb 14, 13-15). Jeho slova: „Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem....“ v 19, 25-27 obsahují náznak vzkříšení. Prorok Izajáš vyslovuje naději, že Izraelci vstanou z mrtvých, aby přijali svou odměnu. (Iz 26, 19) Podle Knihy Daniel budou na konci časů spravedliví vzkříšeni k životu a svévolníci k potupě. (Da 12, 2)

Tuto víru ve vzkříšení na konci časů měla také Marta, sestra zesnulého Lazara, z našeho evangelního čtení: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ (J 11, 24) Ježíš jí ale přichází nabídnout více, než jí zprostředkovala tradice víry jejích otců: **„...Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (25b-26)** Snad právě kvůli tomuto rozhovoru Ježíše s Martou evangelista Jan přepracoval původně jednoduchý příběh o vzkříšení Lazara z Betánie, který vyprávěl o probuzení mrtvého člověka k životu podobným způsobem jako jiné příběhy v evangeliích a dalších novozákonních textech (srv. Mk 5, 22-24. 35-43, Lk 7, 11-17, Sk 9, 36-42), jak se domnívají biblisté. Dialogem Ježíše s Martou chce evangelista nabídnout klíč k pochopení zázraku, k němuž následně dojde.

Už na počátku, když Ježíše zastihne zpráva o nemoci přítele Lazara: „Pane, ten, kterého máš rád, je nemocen“ (3b), bychom čekali, že se Ježíš vydá na cestu, aby milovaného přítele uzdravil. Místo toho Ježíš setrvává na břehu Jordánu (10, 40) ještě dva dny a teprve potom vyzve učedníky k odchodu do Judska. (6-7) Do domu smutku se tak dostaví až čtvrtý den po Lazarově skonu, kdy se zdá, že je vše ztraceno. Shromáždění židé pláčou s Martou a Marií a snaží se je utěšit v jejich zármutku nad bratrovým odchodem. (17-18) Pozoruhodné je, že Ježíš už před odchodem do Betánie říká svým učedníkům, že Lazarova smrt i meškání s odchodem jsou dobré pro ně, pro učedníky, aby uvěřili. (15) Jako by snad ani zázrak vzkříšení nestál za zmínku! V Janově evangeliu jde vždy o původ a smysl života vůbec, ne o život v biologickém smyslu. Na základě skryté znalosti Boží vůle nakonec Ježíš odchází do Jeruzaléma, navzdory námitkám učedníků. (8)

Protože je vzkříšení z mrtvých větším zázrakem než uzdravení nemocného, je lepší, že Ježíš neodešel z Betánie ihned, neboť takto se učedníci stanou svědky většího zázraku. Údaj o 4. dni od úmrtí Lazara ještě stupňuje jeho velikost. Vyjadřuje, že zde veškeré pouze lidské snažení dospělo až na hranici, kterou nemůže překročit. Podle židovského pojetí totiž hledá duše zemřelého tři dny tělo, pak začíná nezadržitelně rozklad.

V tomto okamžiku bychom tedy čekali, že se Ježíš vydá k hrobu, aby Lazara vzkřísil. Přesto však nejdříve dochází k rozhovoru Ježíše s Martou, který je důležitý pro pochopení zázraku. První slova Marty znějí sice jako výčitka: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel“ (21), ale ve skutečnosti jde spíše o projev důvěry. Pánu Marta důvěřuje, že může uzdravit, ale může učinit i více, jak naznačují její další slova: „Ale i tak vím....“ (22) Ježíšovo ujištění, že její bratr vstane (23) umí chápat jen jako ujištění o všeobecném vzkříšení „v poslední den“. Tato víra spojuje židy a křesťany podnes.

Ježíšovou odpovědí: „Já jsem vzkříšení a život“ (25) rozhovor Ježíše a Marty vrcholí. Slova o Ježíši jako skutečném životě a o tom, že lidé mohou pravého života dosáhnout jen skrze něho, patří k centrálním výpovědím Janova evangelia. Pojmy „žít“ a „zemřít“ jsou v Ježíšových výzvách použity ve dvojím významu: ani pozemská smrt nemůže věřícího člověka zbavit života a život s vírou v Ježíše v tomto pomíjivém světě sice neruší nutnost zemřít, ale zprostředkovává věčný život. (25) Ježíš odvádí pozornost Marty od událostí na konci času a soustřeďuje se na přítomnost. Rozhodnutí o věčnosti nepadne v poslední den, ale nyní, v tomto čase, v úkonu víry, když se člověk setká s Ježíšem.

Příběh, který se týká doby Ježíšova pozemského působení, neztrácí svou platnost ani dnes, v čase jeho oslavení, v čase církve. Křesťanská obec je místem, kde se lidé setkávají se Vzkříšeným, Pánem nad životem a smrtí. Ve víře se tedy stále znovu odehrává vzkříšení mrtvých.

Každému, kdo naslouchá tomuto evangeliu je položena stejná otázka, jakou dal Ježíš Martě: „Věříš tomu?“ (26b) Její odpověď byla jednoznačná: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“ (27) Marta vyznává podobně jako Petr u Cesareje Filipovy (Mt 16, 16).

O vlastním zázraku sice evangelista vypráví dramaticky, ale zároveň prostě. (39-44) Ježíš ještě jednou upozorňuje na vnitřní souvislost mezi vírou a viděním „Boží slávy“. Pro věřícího je všechno možné, ovšem jen pro něho. Jako všechny zázraky i tento je učiněn proto, aby lidé uvěřili, že Ježíše poslal Otec, že On a Otec jsou jedno. (Jan 20, 30n)

Pane Ježíši, tvoje slovo je slovem o Životě, je slovem Života. Ty sám se nám dááš poznat jako Vzkříšení a Život a chceš, abychom v tobě měli život a neumdlévající naději. Víme, že naše pozemská existence je uhraničena fyzickou smrtí, ale zároveň také víme, že nám již teď nabízíš život věčný. Kež nás toto tvé ujištění posiluje v čase nouze, kdy prožíváme strach o sebe a možná ještě více o své blízké. K téže naději nás vede také slovo apoštolovo: **„Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá.“ (Řím 8, 11) Amen.**